

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 8/2019 (17)

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6» ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «RADIO ELIOS NETWORK LIMITED»

Ημερομηνία Απόφασης: 22 Ιανουαρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η υπόθεση εκδικάστηκε σε δύο συνεδρίες της Αρχής, στην υπ. αρ. 38/2019 ημερομ. 16/10/2019 και στην υπ. αρ. 3/2020, ημερομ. 22/1/2020. Στη συνεδρία ημερομ. 16/10/2019 (ενώπιον ολομέλειας) παρευρέθηκαν, εκ μέρους του ραδιοφωνικού οργανισμού «ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6», ο Διευθυντής του, κ. Διονύσης Διονυσίου, και η Δικηγόρος του, κ. Κάλια Γεωργίου.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του ραδιοφωνικού οργανισμού «**ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6**» (εφεξής ο Οργανισμός) πιθανή παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

25 Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

...

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαίσθητες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων

...

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **8/4/2019**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.»

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε τον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε να υποβάλετε τις θέσεις σας αναφορικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων».

Η διερευνώμενη παράβαση, η οποία τέθηκε ενώπιον του οργανισμού, εκτίθεται στο υποστοιχείο που ακολουθεί:

1. Στις 23.11.2018 μεταξύ των ωρών **18:00 – 19:00**, έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, κατά παράβαση του **κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, ο δημοσιογράφος-ραδιοφωνικός παραγωγός αναφερόμενος σε ανακοίνωση της Ιεράς Μητροπόλεως Τριμιθούντος για την έλευση του δεξιού άφθορου ποδιού της προπατόρου Αγίας Άννης, ανέγνωσε μηνύματα ακροατών και σχολίασε ως ακολούθως:

«εν με το μανικιούρ λέει το πόδι εδώ το κομμάτι που έρχεται. Ε εντάξει δεν ξέρω αν είναι με μανικιούρ ή όχι και δεν είναι μανικιούρ είναι πετικιούρ, αφού είναι το πόδι. Δεν είναι πόδι που θα φέρουν; Άφθορο πόδι δεν είναι; Άρα είναι πετικιούρ, δεν είναι μανικιούρ, σας παρακαλώ.»

Σε άλλο σημείο του προγράμματος ο δημοσιογράφος-ραδιοφωνικός παραγωγός διαβάζει επίσης μήνυμα και αναφέρει ως εξής:

«Δεν με ενδιαφέρει τι κάνουν, αλλά έχω δει και το θεό και την αγία τριάδα. Έχετε δει και το θεό και την αγία τριάδα; Εντάξει... ο θεός δεν θα σας ρωτήσω, η αγία τριάδα πώς μοιάζει δηλαδή; Πατήρ, υιός και άγιο πνεύμα. Το άγιο πνεύμα εν πεζουνούδι, όπως λέγεται; Ή έχει κάτι άλλο; Την έχετε δει και την αγία τριάδα. Α όχι, ε ναι, είναι μια κάπως άβολη στιγμή της εκπομπής, διότι παλιά έκανα σχόλια, τώρα δεν. Επειδή είναι και η περίοδος αγάπης που μου έλεγε ο ακροατής ή η ακροάτρια προηγουμένως, 1076 πάντα τα μηνύματά σας, και επειδή αυτό τον καιρό οι

χριστιανοί, οι οποίοι είναι τοξικοί και βγάζουν το, ε ξέρετε ζηλεύουν τους γείτονές τους, μισούν τους gay, έχουν θέματα με τον ένα έχουν θέματα με τον άλλο, έχουν θέματα με τους συναδέλφους τους, έχουν θέμα αυτό, κουτσομπόληδες, είναι, είναι, όπως είναι η κυπριακή κοινωνία συνήθως είμαστε έτσι μια μίξερη κοινωνία, βαριούνται γενικά και γίνονται έτσι και μια μικρή κοινωνία κι όλας. Επειδή αυτές τις μέρες λοιπόν μοιράζουμε αγάπη, χαρά, αδελφοσύνη, είναι Χριστούγεννα, τριγωνα κάλαντα και διάφορα, καρδούλες, τα παιδάκια είναι όλα χαρούμενα κλπ δεν θα κάνω κανένα κακό σχόλιο.

Ο Οργανισμός, με επιστολή του Οικονομικού Διευθυντή του, κ. Χάρη Νικολαΐδη, ημερομ. **8/4/2019**, ενημέρωσε την Αρχή ότι επιθυμεί να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της συγκεκριμένης υπόθεσης.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **15/4/2019**, έκανε δεκτό το αίτημα του Οργανισμού και όρισε ως ημερομ. επιθεώρησης τις 18/4/2019.

Ο Οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Κάλιας Γεωργίου (Κάλια Γεωργίου ΔΕΠΕ), ημερομ. **19/4/2019**, ενημέρωσε την Αρχή ότι θα υποβάλει προσωπικώς τις εξηγήσεις, παραστάσεις και/ή θέσεις του αναφορικά με την παρούσα υπόθεση.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **26/8/2019**, κάλεσε τον Οργανισμό και/ή τη Δικηγόρο του, να παραστούν στη συνεδρία της που θα πραγματοποιηθεί στις 11/9/2019, για να υποβάλουν προσωπικώς τις εξηγήσεις, παραστάσεις και/ή τις θέσεις τους.

Ο Οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Κάλιας Γεωργίου (Κάλια Γεωργίου ΔΕΠΕ), ημερομ. **28/8/2019**, ζήτησε αναβολή της διαδικασίας ενώπιον της Αρχής που είχε οριστεί για τις 11/9/2019.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **6/9/2019** έκανε δεκτό το αίτημα του Οργανισμού ημερομ. 28/8/2019 για αναβολή της ενώπιον της διαδικασίας και κάλεσε τον Οργανισμό και/ή τη Δικηγόρο του να παραστούν στη συνεδρία της που θα πραγματοποιηθεί στις 16/10/2019, για να υποβάλουν προσωπικώς τις εξηγήσεις, παραστάσεις και/ή τις θέσεις τους.

Ο Οργανισμός, με επιστολή του Οικονομικού Διευθυντή του, κ. Χάρη Νικολαΐδη, ημερομ. **24/9/2019**, ζήτησε όπως διευθετηθεί εκ νέου ημερομ. επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου της εν λόγω υπόθεσης. Σημειώνεται ότι κατά την προηγούμενη ορισμένη ημερομηνία επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου δεν παρουσιάστηκε στην Αρχή εκπρόσωπος του Οργανισμού για τη σχετική επιθεώρηση.

Ο Οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Κάλιας Γεωργίου (Κάλια Γεωργίου ΔΕΠΕ), ημερομ. **2/10/2019**, υπέβαλε εκ νέου αίτημα για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης 8/2019(17).

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **2/10/2019** έκανε δεκτό το αίτημα του Οργανισμού για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της συγκεκριμένης υπόθεσης και όρισε ημερομηνία επιθεώρησης στις 4/10/2019.

Η επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της συγκεκριμένης υπόθεσης έγινε στις **4/10/2019**.

Στη συνεδρία της Αρχής, ημερομ. **16/10/2019**, παρευρέθηκαν, εκ μέρους του Οργανισμού «ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6», ο Διευθυντής του, κ. Διονύσης Διονυσίου, και η Δικηγόρος του, κ. Κάλια Γεωργίου.

Αρχικά, έγινε παρουσίαση της υπόθεσης από την ερευνώσα Λειτουργό της Αρχής που σημείωσε ότι στην υπό εξέταση υπόθεση υπάρχει μια κατηγορία και μια πιθανή παράβαση εκ μέρους του Οργανισμού. Στη συνέχεια, η Δικηγόρος του Οργανισμού, κ. Κάλια Γεωργίου, ζήτησε να ξεκινήσει τη διαδικασία με αντεξέταση της ερευνώσας Λειτουργού και η Αρχή συμφώνησε.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού ρώτησε την ερευνώσα Λειτουργό αν άκουσε ολόκληρο το πρόγραμμα *Δελτίο Θυέλλης*, όπως μεταδόθηκε στις 23/11/2018. Η Λειτουργός απάντησε με βεβαιότητα ότι άκουσε ολόκληρο το πρόγραμμα *Δελτίο Θυέλλης*, όπως μεταδόθηκε στις 23/11/2018.

Στη συνέχεια η κ. Γεωργίου σημείωσε ότι κάποιες αναφορές είχε κάνει νωρίτερα ο δημοσιογράφος – παραγωγός του προγράμματος και υπέβαλε ότι δεν πρέπει να απομονωθεί το συγκεκριμένο απόσπασμα που καταγράφεται στον Πίνακα Α' της Αρχής, ημερομ. 20/3/2019 αλλά να ενταχθεί στο σύνολο της ώρας του προγράμματος.

Η Λειτουργός της Αρχής επανέλαβε ότι άκουσε το πρόγραμμα *Δελτίο Θυέλλης* στην ολότητά του, όπως είχε μεταδοθεί στις 23/11/2018, και ότι αυτό που αποτελεί πιθανή παράβαση είναι η αναφορά στους χριστιανούς και ειδικότερα η χρήση της αναφορικής αντωνυμίας «*οι οποιοί*» που παραπέμπει στην ομάδα για την οποία έγινε αναφορά προηγουμένως. Η Λειτουργός ζήτησε όπως καταθέσει την ερμηνεία που υπάρχει στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη σχετικά με την αναφορική αντωνυμία «ο οποίος, η οποία, το οποίον» και τη χρήση της. Η Λειτουργός πρόσθεσε ότι η εν λόγω αναφορική αντωνυμία δηλώνει σε ποια λέξη της προηγούμενης πρότασης αναφέρεται η δευτερεύουσα πρόταση που εισάγεται με την εν λόγω αντωνυμία, αποδίδεται δηλαδή το περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης σε μια άλλη λέξη. Στη συγκεκριμένη, υπό εξέταση υπόθεση, σημείωσε η Λειτουργός, η δευτερεύουσα πρόταση που εισάγεται αναφέρεται στους χριστιανούς και αποδίδει σε αυτούς τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται στην πρόταση.

Ακολούθως, η Δικηγόρος του Οργανισμού σημείωσε ότι η Λειτουργός απομόνωσε το συγκεκριμένο απόσπασμα που καταγράφεται στον Πίνακα Α' της Αρχής και πρόσθεσε ότι γύρω στο 37^ο λεπτό του προγράμματος ο δημοσιογράφος – παραγωγός δέκτηκε μήνυμα από ακροατή που έλεγε «*η δική σου στάση για τα Χριστούγεννα έχει δόση υπερβολής. Δεν θα γίνει αγγελικά πλασμένος ο κόσμος λόγω Χριστουγέννων*» και ότι ο δημοσιογράφος – παραγωγός απάντησε με τα ακόλουθα «*δεν διαφωνώ, αυτό που με πειράζει είναι αυτή η υποκρισία. Ότι για μερικές μέρες η αγάπη, η χαρά και η καλοσύνη... Τα παιδάκια ξέρουν ότι στις 6 τελειώνει αυτό το πράγμα. Τα παιδάκια πρέπει να τα μαθαίνουμε ολόκληρο το χρόνο να είναι καλά. Δεν γίνεται ολόκληρο το χρόνο τα παιδάκια να μαθαίνουν ότι δεν θέλουμε τα προσφυγόπουλα ή ότι ο γείτονας επειδή ντύνεται διαφορετικά και ο πατέρας του δεν του λέει διότι αισθάνεται άβολα ή γιατί μένουν 2 γείτονες μαζί στο ίδιο σπίτι. Αυτό πρέπει να γίνεται ολόχρονα. Ο μικρός Χριστούλης, ο οποίος ήταν επίσης πρόσφυγας, ότι υποτίθεται λέει το παραμύθι, ότι έφυγε και πήγε στην Αίγυπτο, πρόσφυγας για να γλυτώσει. Ευτυχώς που πήγε στην Αίγυπτο και δεν ήρθε στην Κύπρο γιατί θα τον είχαμε ποσπάσει από τότε που ήταν νήπιο και δεν θα κατάφερνε να φτάσει στα 33 του*». Η

Δικηγόρος του Οργανισμού ανέφερε ότι ο δημοσιογράφος-παραγωγός του προγράμματος *Δελτίο Θυέλλης* δεν γενικεύει με την αναφορά του που εξετάζεται και καταγράφεται στον Πίνακα Α' της Αρχής αλλά απαντά στο προαναφερθέν σημείο που η ίδια ανέγνωσε και που ακούστηκε από το ραδιόφωνο στο 37^ο λεπτό του υπό εξέταση προγράμματος.

Η Λειτουργός της Αρχής ανέφερε ότι δεν θεωρεί ότι υπάρχει πιθανή παράβαση στο προαναφερθέν απόσπασμα, που ανέγνωσε η Δικηγόρος του Οργανισμού, και για αυτό το λόγο το εν λόγω απόσπασμα δεν καταγράφηκε στον Πίνακα Α'. Περαιτέρω, η Λειτουργός της Αρχής σημείωσε ότι αν κάποιος συντονιστεί με τον Οργανισμό στο σημείο που ακούγεται το απόσπασμα που καταγράφεται στον Πίνακα Α' θα ακούσει τη γενίκευση και πρόσθεσε ότι αν αντί της αναφορικής αντωνυμίας «οι οποίοι» γινόταν χρήση της αόριστης αντωνυμίας «κάποιοι» τότε δεν θα υπήρχε θέμα εξέτασης πιθανής παράβασης.

Στο σημείο αυτό ο Διευθυντής του Οργανισμού, κ. Διονυσίου, είπε ότι η χρήση της αναφορικής αντωνυμίας «οι οποίοι» δεν έρχεται ξεκάρφωτη, αλλά υποδηλώνει αυτούς που τα Χριστούγεννα βάζουν το ένδυμα της καλοσύνης αλλά μετά δεν κάνουν τίποτα. Ανέφερε επίσης ότι δεν πρόκειται για ισοπεδωτική αναφορά.

Η Λειτουργός της Αρχής σημείωσε ότι τα δυο αποσπάσματα είχαν χρονική απόσταση 20 περίπου λεπτών το ένα από το άλλο και δεν μπορεί να είναι βέβαιο ότι αυτοί που άκουσαν το υπό εξέταση απόσπασμα (και το οποίο καταγράφεται στον Πίνακα Α') είχαν οπωσδήποτε ακούσει και το λεκτικό στο 37^ο λεπτό του προγράμματος και ως εκ τούτου να αντιλήφθηκαν ότι τα δυο αποσπάσματα σχετίζονται.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού είπε ότι τα λεχθέντα δεν πρέπει να κρίνονται αποσπασματικά.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Σέργιος Ποΐζης, σημείωσε ότι αν ο δημοσιογράφος – παραγωγός του προγράμματος συνέδεε τα δύο αποσπάσματα, δηλαδή το σχόλιό του με το σχόλιο του ακροατή ενδεχομένως να μην παρατηρούνταν πιθανή παράβαση. Στο σημείο αυτό η Αρχή ζήτησε όπως της σταλεί ολόκληρο το πρόγραμμα για να το ακούσει εκ νέου.

Συνεχίζοντας την αντεξέταση της Λειτουργού η Δικηγόρος του Οργανισμού ρώτησε τη Λειτουργό της Αρχής, αν σε σχέση με το σκεπτικό βάσει του Κανονισμού 42(5) που υπέβαλε το Πόρισμα της, η παράβαση αφορά μόνο αυτό που εμφανίζεται με έντονα γράμματα (bold).

Η Λειτουργός απάντησε ότι τα γεγονότα του Πίνακα Α' στοιχειοθετούν την πιθανή παράβαση και συγκεκριμένα στο πρώτο απόσπασμα είναι οι αναφορές σε μανικιούρ και πετικιούρ και στο δεύτερο απόσπασμα είναι η γενίκευση με τη χρήση της φράσης «χριστιανοί, οι οποίοι είναι...» που ενδέχεται να θίγει ευαισθησίες.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού ρώτησε τη Λειτουργό αν μίλησε με τον παραπονούμενο. Η Λειτουργός απάντησε ότι δεν μίλησε με τον παραπονούμενο.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού ρώτησε τη Λειτουργό της Αρχής αν δεν της κίνησε την περιέργεια το ηλεκτρονικό μήνυμα που έστειλε ο παραπονούμενος και αν αυτός είναι αξιόπιστος ή όχι.

Η Λειτουργός της Αρχής απάντησε ότι οποιοδήποτε παράπονο της ανατεθεί, οφείλει να το εξετάσει και να το διερευνήσει με βάση τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμο 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) ή τους περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμούς του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000). Πρόσθεσε, ότι υπάρχουν περιπτώσεις που χρειάζεται ο/η ερευνών/ερευνώσα Λειτουργός να μιλήσει με τον παραπονούμενο. Στην προκειμένη περίπτωση, ωστόσο, θεωρεί ότι για τη διερεύνηση του υποβληθέντος παραπόνου και την ετοιμασία του σχετικού Πορίσματος με τις πιθανές παραβάσεις που τέθηκε ενώπιον της Αρχής δεν χρειαζόταν να μιλήσει με τον παραπονούμενο.

Στο σημείο αυτό ρωτήθηκε ο Διευθυντής της Αρχής από το Διευθυντή του Οργανισμού αν γίνεται φιλτράρισμα των παραπόνων που η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης εξετάζει. Ο Διευθυντής της Αρχής απάντησε ότι ο ίδιος, ως Διευθυντής, δεν έχει δικαίωμα να φιλτράρει τα παραπόνια, αλλά οφείλει να αναθέτει σε Λειτουργό το κάθε παράπονο για διερεύνηση. Θα ήταν, όπως σημείωσε ο Διευθυντής της Αρχής, παρατραβηγμένη εξουσία να εξετάζει ο ίδιος και να φιλτράρει ποια παράπονα θα διερευνηθούν από τους Λειτουργούς και ποια όχι. Το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης, σημείωσε ότι την Αρχή δεν την αφορά ποιος και γιατί έκανε το παράπονο.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Σέργιος Ποϊζης, έθεσε το ερώτημα προς τη Δικηγόρο και το Διευθυντή του Οργανισμού αν θεωρούν ότι υπάρχει κακοπροαίρετη πρόθεση και σκοπιμότητα, και αν κάποιος εσκεμμένα έχει στο στόχαστρό του τον Οργανισμό.

Ο Διευθυντής του Οργανισμού σημείωσε ότι, όπως φαίνεται, το μήνυμα στάλθηκε ακριβώς μετά το πρόγραμμα και από τα συμπαρομαρτούντα προκύπτει ότι πρόκειται για κάποιο όχι σοβαρό άτομο.

Η Λειτουργός της Αρχής ανέφερε ότι δεν εξετάζει τη διανοητική κατάσταση του παραπονούμενου.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού ρώτησε την ερευνώσα Λειτουργό γιατί δεν υπάρχει στον Πίνακα Α' η αναφορά του δημοσιογράφου – παραγωγού που αποκαλεί το Μητροπολίτη Καλαβρύτων φασίστα. Η ερευνώσα Λειτουργός απάντησε ότι δεν θεωρεί ότι υπάρχει πιθανή παράβαση στην προαναφερθείσα αναφορά του δημοσιογράφου – παραγωγού του υπό εξέταση προγράμματος όταν αποκαλεί το Μητροπολίτη Καλαβρύτων φασίστα και ως εκ τούτου δεν έκρινε απαραίτητο να συμπεριληφθεί η αναφορά στα γεγονότα.

Ο Διευθυντής του Οργανισμού σημείωσε ότι θέση του Οργανισμού είναι ότι δεν υπάρχει γενίκευση και ότι ο δημοσιογράφος ανασκοπώντας θέματα σχετικά με τη συμπεριφορά των ανθρώπων τα Χριστούγεννα καταλήγει στο τέλος και μιλά για κάποιους συγκεκριμένους χριστιανούς που έχουν κάποια χαρακτηριστικά. Επίσης, είπε ότι η αναφορά σε μανικιουρ και πετικιούρ έγινε ως σχόλιο στον ακροατή που έστειλε μήνυμα ότι είδε την Αγία Τριάδα.

Τόσο ο Διευθυντής όσο και η Δικηγόρος του Οργανισμού καταληκτικά ανέφεραν ότι αμφισβητούν το ότι με τα υπό εξέταση αποσπάσματα του προγράμματος *Δελτίο Θυέλλης* θίγονται τα αισθήματα της θρησκευτικής ομάδας των Χριστιανών.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού ενημέρωσε την Αρχή ότι, ο Διευθυντής του Οργανισμού κ. Διονύσης Διονυσίου, έχει ετοιμάσει γραπτή δήλωση την οποία επιθυμεί να καταθέσει ενώπιον της Αρχής. Ο κ. Διονυσίου κατέθεσε τη γραπτή δήλωσή του, με τίτλο «Αριθμός Φακ. 8/2019(17), Αφορά το πρόγραμμα του ραδιοφωνικού σταθμού «Πολίτης 107,6» «Δελτίο Θυέλλης», ημερομηνίας 23/11/2018», αντίγραφο της οποίας επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Συμφωνήθηκε επίσης όπως η Δικηγόρος του Οργανισμού αποστείλει, εντός δεκαπέντε (15) ημερών, γραπτώς τις θέσεις, απόψεις ή/και διευκρινίσεις της σε σχέση με την υπόθεση.

Δεδομένων των πιο πάνω εξελίξεων, η υπόθεση θα προγραμματιστεί ξανά, σε νέα ημερομηνία, για λήψη απόφασης από την Αρχή.

Η Δικηγόρος του Οργανισμού κ. Κάλια Γεωργίου (Κάλια Γεωργίου ΔΕΠΕ) με ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομ. **25/10/2019**, υπέβαλε γραπτώς τις θέσεις, απόψεις ή/και διευκρινίσεις της σε σχέση με την υπό αναφορά υπόθεση. Αντίγραφο του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος καθώς και οι γραπτές θέσεις, απόψεις ή/και διευκρινίσεις επισυνάπτονται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων όλων των γραπτών και προφορικών εξηγήσεων, παραστάσεων και/ή θέσεων του Οργανισμού, όπως εκφράστηκαν από τον Διευθυντή και τη Δικηγόρο του, έχουμε ακούσει με ιδιαίτερη προσοχή το υπό αναφορά πρόγραμμα του Οργανισμού, όπως μεταδόθηκε στις 23/11/2018 και κρίνουμε ότι:

Στις **23/11/2018**, κατά τη διάρκεια του προγράμματος *Δελτίο Θυέλλης* έγινε χρήση της γλώσσας και μεταδόθηκε λεκτικό που θίγει τις ευαισθησίες της θρησκευτικής ομάδας των ορθόδοξων χριστιανών.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς και/ή θέσεις του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στις παραγράφους 1 και 3 της γραπτής δήλωσης του κ. Διονυσίου, ως επίσης και παρόμοιους γραπτούς και/ή προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού, η Αρχή ξεκαθαρίζει ότι όπως σε κάθε υπόθεση που εξετάζει έτσι και στην παρούσα, οι πιθανές παραβάσεις που διαπιστώνονται δεν αφορούν και δεν διατυπώνονται εναντίον κανενός φυσικού προσώπου (δημοσιογράφου, παρουσιαστή, κ.λπ.) αλλά αφορούν και διατυπώνονται εναντίον νομικών προσώπων και συγκεκριμένα του εκάστοτε αδειούχου ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού οργανισμού, ο οποίος φέρει και την απόλυτη συντακτική ευθύνη των προγραμμάτων που μεταδίδει. Περαιτέρω, η Αρχή δεν αμφισβητεί την παρουσία ή/και την επαγγελματική σταδιοδρομία του δημοσιογράφου που κατονομάζεται στην παράγραφο 3 της γραπτής δήλωσης του κ. Διονυσίου.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και/ή θέσεις του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στις παραγράφους 2 και 4 της γραπτής δήλωσης του κ. Διονυσίου, ως επίσης και παρόμοιους γραπτούς ισχυρισμούς όπως διατυπώνονται στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού και/ή

προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού, η Αρχή διευκρινίζει ότι δεν αμφισβητεί το χαρακτήρα του υπό εξέταση προγράμματος. Τα επικαιρικά προγράμματα, η σάτιρα, ο σχολιασμός της καθημερινής ειδησεογραφίας ακόμα και ο αιχμηρός, έντονος ή/και επικριτικός σχολιασμός είναι θεμιτά, χρήσιμα και ωφέλιμα στοιχεία και ανταποκρίνονται στην αποστολή των ΜΜΕ σε δημοκρατικά και φιλελεύθερα κράτη. Ωστόσο, τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης δεν επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό των όσων μεταδόθηκαν, στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος, ως σχολίου με έντονο και σκωπτικό ύφος, δεδομένου ότι η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε ενδέχεται να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικής ομάδας.

Ειδικότερα και σε σχέση με τους ισχυρισμούς του Οργανισμού όπως διατυπώνονται στην παράγραφο 4α της προαναφερθείσας γραπτής δήλωση του Διευθυντή του Οργανισμού και στο σημείο 1 της σελίδας 9 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού, η Αρχή υπογραμμίζει ότι σε κάθε υπόθεση που εξετάζει λαμβάνει γνώση ολόκληρου του υπό αναφορά προγράμματος, ωστόσο στην καταγραφή των γεγονότων στον Πίνακα Α' περιλαμβάνονται τα στοιχεία και γεγονότα στα οποία παρατηρείται πιθανή παράβαση, προκειμένου να τεθούν υπ' όψη των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, οι οποίοι θα τοποθετηθούν, ώστε η Αρχή να αποφασίσει.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στη παράγραφο 4β της γραπτής δήλωση του κ. Διονυσίου και στο σημείο 2 της σελίδας 10 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού, όπως και για παρόμοιους γραπτούς και/ή προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού, η Αρχή επισημαίνει ότι η γενίκευση παρατηρείται με τη χρήση της αναφορικής αντωνυμίας *οι οποίοι*. Ο δημοσιογράφος – παραγωγός αναφέρει «*και επειδή αυτό τον καιρό οι χριστιανοί, οι οποίοι είναι τοξικοί και βγάζουν το, ε ξέρετε ζηλεύουν τους γείτονές τους, μισούν τους gay, έχουν θέματα με τον ένα έχουν θέματα με τον άλλο, έχουν θέματα με τους συναδέλφους τους, έχουν θέμα αυτό, κουτσομπολίδες, είναι, είναι, όπως είναι η κυπριακή κοινωνία συνήθως είμαστε έτσι μια μίζερη κοινωνία, βαριούνται γενικά και γίνονται έτσι και μια μικρή κοινωνία κι όλας.*» Προκύπτει αβίαστα από το προαναφερθέν απομαγνητοφωνημένο απόσπασμα ότι ο δημοσιογράφος – παραγωγός του προγράμματος αποδίδει στους χριστιανούς τα αρνητικά χαρακτηριστικά και ιδιότητες που κατονομάζει. Η Αρχή εντοπίζει ότι η χρήση της αναφορικής αντωνυμίας *οι οποίοι* συνδέει τις δευτερεύουσες προτάσεις που ακολουθούν και περιλαμβάνουν τις αρνητικές ιδιότητες, με τη λέξη που προηγείται, τους χριστιανούς, χωρίς να γίνεται οποιαδήποτε διάκριση ή υπό προϋποθέσεις απόδοση των αρνητικών χαρακτηριστικών σε κάποια άτομα της συγκεκριμένης θρησκευτικής ομάδας. Η Αρχή τονίζει ότι δεν κρίνει απόψεις αλλά τον τρόπο έκφρασής τους, που θα πρέπει να είναι σύμφωνος με τις πρόνοιες της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Επιπλέον, σημειώνει ότι αυτό που ενοχλεί και θίγει τις ευαισθησίες είναι η κοροϊδευτική ή και χλευαστική προσέγγιση του δημοσιογράφου απέναντι σε απόψεις με τις οποίες διαφωνεί. Η Αρχή εμφαντικά σημειώνει ότι η διαφωνία είναι απαραίτητο δομικό στοιχείο της δημοκρατίας, συμβάλλει στον πλουραλισμό και στην πολυφωνία και ενίοτε καθίσταται αναγκαία για την πρόοδο και ανάπτυξη. Ωστόσο, η έκφραση διαφωνίας και η κριτική θα πρέπει πάντα να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο που ορίζει ο Νομοθέτης.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στη παράγραφο 4γ της γραπτής δήλωση του κ. Διονυσίου και όπως διατυπώνονται στο σημείο 3 (σελ.10-11) της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού, και/ή σχετικά με προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού η Αρχή επαναλαμβάνει ότι σε κάθε εξέταση υπόθεσης λαμβάνει πλήρη γνώση του υπό

εξέταση προγράμματος στην ολότητά του. Επί τούτου, και αναφορικά με το ότι το σχόλιο στο 57^ο περίπου λεπτό του προγράμματος αποτελεί απάντηση στο μήνυμα ακροατή που αναγνώστηκε στο 37^ο λεπτό, είκοσι (20) δηλαδή λεπτά ωρύτερα, η Αρχή υπενθυμίζει στον Οργανισμό ότι ο ραδιοφωνικός χρόνος είναι πολύτιμος και ότι είκοσι (20) λεπτά είναι πάρα πολύς χρόνος για να εκληφθεί ως δεδομένο ότι οι ακροατές θα παρέμεναν συντονισμένοι ή/ και ούτε μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι ακροατές θα συντονίζονταν με τον Οργανισμό σε κάποιο σημείο του προγράμματος χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν τι λέχθηκε προηγουμένως ή σε οποιοδήποτε άλλο χρονικό σημείο του προγράμματος. Εν πάση περιπτώσει, η Αρχή υπογραμμίζει ότι είναι ευθύνη των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να τηρείται η ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία στην ολότητά της καθ' όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων που μεταδίδουν.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς και/ή τις θέσεις του Οργανισμού όπως διατυπώνονται στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευσή του αλλά και στους προφορικούς ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν από το Διευθυντή του Οργανισμού και τη Δικηγόρου του Οργανισμού, κατά τη συνεδρία της Αρχής στις 16/10/2019 και αφορούν σε θέματα ελευθερίας της έκφρασης και ελευθεροτυπίας, η Αρχή εμφαντικά επαναλαμβάνει ότι στηρίζει την ελευθερία έκφρασης και την ελευθεροτυπία, η προστασία και η ενίσχυση των οποίων αποτελούν κεντρικό άξονα των εργασιών της και θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα σε κάθε ευνομούμενη πολιτεία. Η Αρχή δεν περιορίζει την ελευθερία έκφρασης του οποιουδήποτε, αλλά οριοθετεί το θεμιτό πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αυτού, ώστε ταυτόχρονα με την άσκησή του να μην παραβιάζονται ή να βλάπτονται τα δικαιώματα άλλων ατόμων. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται μέσα από τη δράση και τις αποφάσεις της Αρχής.

Το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της καθ' οποιονδήποτε τρόπο έκφρασης, κατοχυρώνεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πρόκειται, εμφανώς, για θεμελιώδη και αναφαίρετη ατομική ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την ενίσχυση και εδραίωση της δημοκρατίας.

Συγκεκριμένα, το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19(1) και (2), προνοεί ως εξής:

- 1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.*
- 2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.*

Η Αρχή, αναγνωρίζει και υπερθεματίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και του πλουραλισμού σε μία σύγχρονη, δημοκρατική κοινωνία. Αναγνωρίζει επίσης ότι με μια ελεύθερη, τολμηρή, θαρραλέα αλλά ταυτόχρονα και απαραίτητα υπεύθυνη δημοσιογραφία, είναι δυνατό να διορθωθούν πολλά σε μια σύγχρονη κοινωνία. Η προβολή θέσεων και/ή απόψεων μέσα από τα ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέσο ώστε τα ΜΜΕ να επιτελέσουν το ρόλο τους ως κοινωνικοί παρατηρητές και να συνεισφέρουν, με το δικό τους τρόπο, στο δημόσιο διάλογο. Παρόλα αυτά, η Αρχή υπογραμμίζει και την ανάγκη σεβασμού του ακροατή, αλλά και την ευθύνη των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να διασφαλίζουν ότι τα προγράμματα που μεταδίδουν

βρίσκονται εντός του πλαισίου που καθορίζει η νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη. Οι περιορισμοί προνοούνται τόσο στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας – άρθρο 19.3 – όσο και στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – άρθρο 10.2. Συγκεκριμένα, οι περιορισμοί που αναφέρονται στο άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ορίζουν τα ακόλουθα:

3. Η ενάσκηση των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δεύτερα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Αντίστοιχα, στο άρθρο 10.2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, προνοούνται περιορισμοί, ως ακολούθως:

2. Η άσκηση των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνες δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία δια την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Η Αρχή τόσο στην παρούσα υπόθεση όσο και σε κάθε άλλη υπόθεση που τίθεται ενώπιόν της, κρίνει και αποφασίζει έχοντας πλήρη γνώση όλων των πιο πάνω, στηριζόμενη σε αυτά, στα συγκεκριμένα νομικά και πραγματικά περιστατικά κάθε υπόθεσης, όπως επίσης και στα δικαιώματα και ελευθερίες που σε κάθε περίπτωση διακυβεύονται. Εξάλλου, σε ένα δημοκρατικό καθεστώς θα πρέπει να υπάρχει ένα ισοζύγιο μεταξύ της ελευθερίας της έκφρασης και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, δύο εξίσου σημαντικών έννομων αγαθών. Αναφορικά με την παρούσα υπόθεση η Αρχή ξεκαθαρίζει ότι δεν είναι θέμα «προτεραιοτήτων», αλλά ισοζυγίου μεταξύ της ελευθερίας της έκφρασης και του σεβασμού δικαιωμάτων τρίτων.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι, αναφορές που έγιναν στο πλαίσιο του επίμαχου προγράμματος του Οργανισμού παραβιάζουν σχετική διάταξη της κείμενης νομοθεσίας, αφού ενδέχεται να θίξουν τις ευαίσθητες ομάδες πολιτών. Στο ασφαλές αυτό συμπέρασμα καταλήγει η Αρχή στηριζόμενη στα ενώπιον της στοιχεία και γεγονότα. Από τα όσα περιγράφονται στο υποστοιχείο 1 της παρούσας υπόθεσης, προκύπτει ότι τα επίδικα σχόλια και αναφορές θίγουν θρησκευτικές ευαίσθησιες. Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι αυτό που ενοχλεί είναι ο χλευασμός που τυγχάνουν οι απόψεις με τις οποίες ο δημοσιογράφος-παραγωγός του προγράμματος διαφωνεί. Στο σημείο αυτό η Αρχή υπενθυμίζει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και να μεριμνούν για το

περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδουν, εξαιτίας της επίδρασης των ΜΜΕ στην κοινή γνώμη.

Σε σχέση με το θέμα των παραπόνων/καταγγελιών που υποβάλλονται στην Αρχή, τον αριθμό των παραπόνων, τα προσωπικά δεδομένα των παραπονούμενων και/ή άλλες σχετικές αναφορές οι οποίες έγιναν στη συνεδρία της Αρχής, ημερομ. 16/10/2019, από τους εκπροσώπους του Οργανισμού, πέραν των όσων έχουν ήδη αναφερθεί, η Αρχή κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει ότι ο αριθμός των παραπόνων/καταγγελιών που λαμβάνει, δεν είναι στοιχείο το οποίο επηρεάζει με τον οποιονδήποτε τρόπο την έκβαση της εξέτασης της κάθε υπόθεσης συμπεριλαμβανομένης και της παρούσας. Τα παράπονα έστω και αν υποβάλλονται από το ίδιο πρόσωπο (παραπονούμενο) ή/και τα παράπονα που υποβάλλονται ανώνυμα αποτελούν το έναυσμα για διερεύνηση και έναρξη της διαδικασίας διερεύνησης πιθανών παραβάσεων. Η Αρχή, αξιολογεί αυτό καθαυτό το περιεχόμενο του προγράμματος που μεταδίδεται από τους οργανισμούς σε συνάρτηση με τη σχετική ραδιοτηλεοπτική Νομοθεσία και κρίνει βάσει των συγκεκριμένων πραγματικών και νομικών περιστατικών, όπως αυτά προκύπτουν από το ίδιο το πρόγραμμα.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι ο κάθε πολίτης που επιθυμεί να υποβάλει παράπονο στην Αρχή έχει το δικαίωμα να παραμείνει, εάν το επιθυμεί, ανώνυμος και η Αρχή έχει την υποχρέωση να σεβαστεί την επιθυμία του. Η μη αποκάλυψη των στοιχείων των παραπονούμενων στους οργανισμούς, αποτελεί υποχρέωση της Αρχής που πηγάζει, μεταξύ άλλων, από τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της, τον περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμο του 2018 (Ν. 125(I)/2018), καθώς και άλλες νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν στην προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Θέση της Αρχής είναι ότι ο Οργανισμός αγνοεί την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην προσφυγή 362/2003 Αντέννα ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου ημερομ. 27/2/2004. Στην υπό αναφορά απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποφασίστηκε ότι με βάση τον Κανονισμό 41(2) των Κ.Δ.Π. 10/2000, η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει παραβάσεις του Νόμου ή/και των Κανονισμών, αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από παράπονα του κοινού, αν υποπέσει στην αντίληψή της ότι δυνατόν να μην έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών. Συγκεκριμένα στις σελ. 3 και 4 της υπό αναφορά απόφασης αναφέρονται τα εξής:

«Από τις εισηγήσεις που συζητήθηκαν δυο αφορούν στην καθόλου δυνατότητα ενεργοποίησης και λήψης έγκυρης απόφασης στην περίπτωση. Η πρώτη αφορά στην πρόνοια του Κανονισμού 41(1) σύμφωνα με την οποία η Αρχή έχει εξουσία να εξετάζει παράπονα του κοινού που υποβάλλονται σ' αυτή, σε πέντε καθοριζόμενες περιπτώσεις.

Εν προκειμένω, υποβλήθηκε παράπονο από πολίτες και, κατά το επιχείρημα, επειδή αυτό και εν τέλει οι προσοφθείσεις κατηγορίες δεν περιλαμβάνονται στις καθοριζόμενες περιπτώσεις, δεν ήταν επιτρεπτή η ενεργοποίηση της Αρχής. Οι καθ' ων η αίτηση εισηγούνται πως τα παράπονα και οι κατηγορίες ευλόγως εντάσσονται σε καθοριζόμενες περιπτώσεις, αλλά, σε συμφωνία προς το παράλληλο επιχείρημά τους, δεν θεωρώ πως δικαιολογείται να εξετάσουμε το ζήτημα από τέτοια σκοπιά. Η Αρχή, όπως προβλέπει ο Κανονισμός 41(2), "έχει εξουσία να εξετάζει

αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από παράπονα του κοινού παραβάσεις από οποιοδήποτε σταθμό, αν υποπέσει στην αντίληψή της ότι δυνατό να μην έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών."

Μετά τη λήψη των παραπόνων η Αρχή, δι' εντεταλμένης λειτουργού προέβη στη δική της διερεύνηση, αυτή περιλάμβανε και την παρακολούθηση των συγκεκριμένων επεισοδίων της σειράς και ήταν ενόψει της που τέθηκε το ζήτημα των συγκεκριμένων ενδεχόμενων παραβάσεων. Για να σημειωθεί, στο τέλος, και στην ίδια την απόφαση της Αρχής πως επρόκειτο για αυτεπάγγελτη διερεύνηση.

Είναι, βεβαίως, ορθό πως χωρίς τα παράπονα ενδεχομένως το περιεχόμενο της σειράς θα περνούσε απαρατήρητο από την Αρχή. Δεν υπάρχει, όμως, περιορισμός αναφορικά με το πώς ένα θέμα υποπίπτει στην αντίληψη της Αρχής και, ανεξάρτητα από το ποιά θα μπορούσε να είναι η αυτοτελής σημασία του Κανονισμού 41(1), σαφώς η υποβολή παραπόνου που δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις του δεν περιορίζει ή, πολύ λιγότερο, αχρηστεύει την εξουσία για αυτεπάγγελτη εξέταση, όσο και αν το ορισμένο παράπονο αποτέλεσε το έναυσμά της».

Επιπλέον, η Αρχή σημειώνει ότι πολλές από τις διερευνήσεις στις οποίες προβαίνει έχουν ως έναυσμα κάποιο παράπονο / καταγγελία. Στις περιπτώσεις όπου τα παράπονα που δέχεται και καλείται να διερευνήσει η Αρχή δεν εμπίπτουν στα είδη παραπόνων του κοινού, τα οποία δυνάμει του Κανονισμού 41(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) έχει αρμοδιότητα να εξετάζει, τότε στηριζόμενη στην πληροφόρηση που έχει από τα υποβληθέντα παράπονα προβαίνει σε αυτεπάγγελτη διερεύνηση με βάση τον Κανονισμό 41(2) των προαναφερθέντων Κανονισμών.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και/ή θέσεις του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στην πρώτη παράγραφο (σελ. 1) της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού «*Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (ΑΡΚ) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομοθεσίας ... από το υπόλοιπο νομικό πλέγμα και σύστημα της χώρας*» και αναφορικά με παρόμοιους γραπτούς και/ή προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού, η Αρχή δεν διαφωνεί και προσθέτει ότι στη μέχρι τώρα λειτουργία της ουδέποτε υποστήριξε, εμπράκτως ή δια του λόγου, ότι θεωρεί ότι η νομοθεσία που χρησιμοποιεί «είναι αεροστεγώς κλεισμένη» ή/και «απομονωμένη από το υπόλοιπο νομικό πλέγμα και σύστημα της χώρας».

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και/ή τις θέσεις του Οργανισμού όπως διατυπώνονται στις σελίδες 1-2 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσής του, η Αρχή σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση δεν εξετάζει οποιοσδήποτε πιθανές παραβάσεις οι οποίες να αφορούν «*τις αρχές του «σεβασμού της προσωπικότητας», της «υπόληψης του ιδιωτικού βίου» και των αντίστοιχων λέξεων και φράσεων που άπτονται στους Καν, 21(3) και 28(1)*». Περαιτέρω και αναφορικά με τους ισχυρισμούς και/ή τις θέσεις του Οργανισμού σε σχέση με τις αόριστες αξιολογικές έννοιες («κρίσεις»), όπως καταγράφονται στις σελίδες 1-2 και στις σελίδες 13-15 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσής του, η Αρχή αναφέρει ότι γνωρίζει, σέβεται και εφαρμόζει τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου για το συγκεκριμένο θέμα.

Η Αρχή παραπέμπει τον Οργανισμό στις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 92/2009 Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου v. ANTENNA ΛΤΔ, απόφαση ημερομ. 30/11/2012, στην Αναθεωρητική Έφεση 76/2007 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 8/2/2010, στην Προσφυγή 1829/08, ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 30/9/2011 και στην Προσφυγή 720/08 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 30/9/2011.

Παραθέτει, επίσης, τα πιο κάτω σχετικά αποσπάσματα από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 92/2009, την Αναθεωρητική Έφεση 76/2007 και την Προσφυγή 1829/08:

- Α.Ε. 92/2009 Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου v. ANTENNA ΛΤΔ, ημερομ. 30/11/2012: *«Με όλο τον προσήκοντα σεβασμό δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με το πρωτόδικο δικαστήριο ως προς το ότι ήταν απαραίτητο να δοθεί, στο νόμο, ορισμός του όρου «αρχές της ψηλής ποιότητας». Κατά την εκτίμηση μας αυτό το ζήτημα μπορούσε να αφηθεί από το νομοθέτη στο αρμόδιο διοικητικό όργανο και κατ' επέκταση στα δικαστήρια τα οποία είναι αρμόδια να ελέγχουν τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων. Δεν θεωρούμε ότι «οι αρχές της ψηλής ποιότητας», που αναγράφονται στο άρθρο 26(1) (β) και τον Κανονισμό 21(1), και το «ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας», που αναγράφεται στον Κανονισμό 21(6), ήταν όροι που δεν μπορούσαν ευχερώς να ερμηνευθούν από το αρμόδιο διοικητικό όργανο του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται στον αναθεωρητικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ούτε και συμφωνούμε με την πρωτόδικη θέση ότι οι όροι αυτοί περιέχουν απεριόριστη υποκειμενικότητα που δεν συνάδει με τον καθορισμό νομικής ευθύνης και μάλιστα οιοσδήποτε ποινικής. Εφόσον ένας Νόμος δεν κρίνεται αντισυνταγματικός ή άκυρος, θα πρέπει να εφαρμόζεται έστω και αν η εφαρμογή του είναι δύσκολη.». «Ενόψει της γενικότητας των όρων που υπάρχουν στο σχετικό Νόμο και τους Κανονισμούς και της, κατά συνέπεια, ευρείας διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται στην εφεσείουσα, θεωρούμε πολύ σημαντικό, η εφεσείουσα να δίνει σαφή και ακριβή αιτιολογία για τις αποφάσεις της, ώστε να μπορεί να ελέγχεται, δικαστικά, η διακριτική της ευχέρεια. Στην παρούσα υπόθεση τέτοια αιτιολογία δόθηκε.».*
- Α.Ε. 76/07 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημερομ. 8/2/2010: *«Το κατά πόσο ένα τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό πρόγραμμα παραβιάζει το Νόμο ή τους Κανονισμούς συνιστά θέμα που ανάγεται αποκλειστικά στην κρίση της Αρχής, η ορθότητα της οποίας όμως υπόκειται στον έλεγχο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου, εφόσον βέβαια το εν λόγω Δικαστήριο, υπό την ιδιότητά του ως τελικού κριτή, κληθεί να αποφανθεί επί τούτου. Κατά συνέπεια η κρίση ως προς την υπαγωγή γεγονότων στο Νόμο και τους Κανονισμούς εμπίπτει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της εφεσίβλητης Αρχής, της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου περιοριζομένης στον έλεγχο της κρίσης αυτής (βλ. «Ο ΛΟΓΟΣ» Πολιτιστική και Πληροφοριακή Εταιρεία v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2007) 3 Α.Α.Δ. 91). Κοντολογίς, το έργο του Δικαστηρίου περιορίζεται στη διεξαγωγή ελέγχου με αποκλειστικό στόχο τη διακρίβωση ότι η απόφαση της εφεσίβλητης Αρχής, κρινόμενη με βάση την αιτιολογία και το περιεχόμενο του φακέλου, ήταν εύλογα επιτρεπτή μέσα στα όρια της διακριτικής εξουσίας της. Κατά συνέπεια ο ορισμός εννοιών που χρησιμοποιούνται στους Κανονισμούς, όπως οι έννοιες προσωπικότητα, υπόληψη, ιδιωτικός βίος και η υπαγωγή τους στα γεγονότα της υπόθεσης, δεν εκφεύγουν του εν λόγω πλαισίου.».*

- Προσφ. 1829/2008, ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημερομ. 30/9/2011: *«Άλλος ισχυρισμός των αιτητών είναι ότι το εύρημα της Αρχής για την ύπαρξη των συγκεκριμένων παραβάσεων είναι λανθασμένο, γιατί οι σχετικές διατάξεις του Νόμου και των Κανονισμών «... εμπεριέχουν στην αντικειμενική τους υπόσταση αόριστες - αξιολογικές έννοιες», όπως «αρχές της υψηλής ποιότητας» - (Άρθρο 26(1)(β) του Νόμου) - «αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου» - (Άρθρο 26(1)(ε) του Νόμου) - και «προσωπικότητα», «τιμή» και «υπόληψη» - (Κ. 21(3) των Κανονισμών) - των οποίων το περιεχόμενο παρέλειψε να αναλύσει η Αρχή. Κατά την άποψή τους, η Αρχή, παρόλο που όφειλε να αποδείξει το περιεχόμενο των πιο πάνω εννοιών, δεν ερεύνησε το θέμα, ούτε προσκόμισε μαρτυρία οποιουδήποτε μέλους της κυπριακής κοινωνίας - (από την οποία προέρχεται το τηλεοπτικό κοινό) - ώστε να εξετάσει το κοινωνικό περιβάλλον και, επιπρόσθετα, δεν παρακολούθησε ολοκληρωμένο το σχετικό βίντεο, αλλά αρκέστηκε στην απλή καταγραφή αποσπασμάτων, με αποτέλεσμα η κρίση της περί στοιχειοθέτησης των παραβάσεων να είναι παράνομη. Επικαλούνται, προς ενίσχυση της επιχειρηματολογίας τους, τα όσα λέχθηκαν σχετικά με το πιο πάνω ζήτημα στην Αντέννα Λίμιτεδ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, Υπόθεση Αρ. 1310/07, 14/5/09.».*

«Συνεπώς, η Αρχή δεν ήταν υποχρεωμένη να προκαθορίσει το νόημα διαφόρων λέξεων ή φράσεων της σχετικής νομοθεσίας, ούτε να αναζητήσει οποιαδήποτε μαρτυρία σε σχέση με το τι θεωρείται ως ποιοτική εκπομπή στην κυπριακή κοινωνία.».

«Η Αρχή, στην απόφασή της ημερομηνίας 19/3/2008, κατέγραψε τις σχετικές πρόνοιες και, στη συνέχεια, πολύ αναλυτικά, τα στοιχεία από τα ρεπορτάζ των δύο κεντρικών δελτίων ειδήσεων που εδώ ενδιαφέρουν, υπογραμμίζοντας τις επίμαχες λεπτομέρειες που συνιστούσαν τις, κατά την κρίση της, παραβάσεις. Όπως, μάλιστα, προκύπτει από την ίδια την απόφαση, η Αρχή, προτού καταλήξει για την παράβαση των Άρθρων 26(1)(ε) και 26(1)(β) του Νόμου και του Κ. 21(3) των Κανονισμών, παρακολούθησε και τις σχετικές βιντεοκασέτες.».

Με βάση τα πιο πάνω ευρήματα του Ανώτατου Δικαστηρίου, και χρησιμοποιώντας ως κριτήριο, για την εξέταση των πιθανών παραβάσεων, την κοινή λογική και τις κοινωνικές αντιλήψεις του μέσου λογικού ακροατή, η Αρχή δεν συμφωνεί ότι φρασεολογία όπως αυτή καταγράφεται στα γεγονότα του υποστοιχείου 1 του Πίνακα της Αρχής, ημερομ. 20/3/2019 αντιπροσωπεύει το επίπεδο της γλώσσας και συμπεριφοράς του μέσου Κύπριου, ιδιαίτερα όταν αυτή εκφράζεται μέσα από το ραδιόφωνο. Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη.

Περαιτέρω και αναφορικά με τα όσα αναφέρονται στη σελίδα 2 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού για το μέσο λογικό πολίτη, η Αρχή αναφέρει ότι, όλες τις οι αποφάσεις λαμβάνονται με κριτήριο τον μέσο, λογικό πολίτη και πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση της Αρχής, τον μέσο λογικό ακροατή ή/και τηλεθεατή. Απλή ανάγνωση αποφάσεων της Αρχής, επιβεβαιώνει τα όσα αναφέρει.

Ωστόσο, η Αρχή όπως ήδη σημείωσε και επεξήγησε κρίνει ότι κατά τη διάρκεια του υπό αναφορά προγράμματος έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικής

ομάδας. Επί τούτου, τα γεγονότα του υποστοιχείου 1 όπως καταγράφονται στον Πίνακα Α' δεν αποτελούν απλώς «ορθή πληροφόρηση και γνώση του κοινωνικού και πολιτικού γίνεσθαι», ούτε «κριτική ώστε να διαμορφώνει άποψη και τη δική του αξιολογική κρίση επί θεμάτων και γεγονότων», ως το δικαίωμα του σύγχρονου άνθρωπου, αλλά παραβιάζουν, όπως έχει ήδη διευκρινιστεί, δικαιώματα τρίτων.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς του Οργανισμού που άπτονται της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ραδιοτηλεόρασης και οι οποίοι εγείρονται στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού (σελ. 1-2 και 13-15) η Αρχή παραπέμπει τον Οργανισμό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ.54/2006 ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΙΑΣ ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημερομ. 5/11/2008, όπου το θέμα κρίθηκε οριστικά και τελεσίδικα. Στην πιο πάνω αναθεωρητική έφεση, η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου ανέφερε τα πιο κάτω:

«Η εμπλοκή της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ραδιοτηλεόρασης δεν είναι υποχρεωτική εφόσον ούτε ο νόμος ούτε οι κανονισμοί θέτουν ως προϋπόθεση τη γνωμοδότηση της Συμβουλευτικής πριν από τη λήψη της απόφασης της Αρχής. Η διαδικασία εξέτασης των παραβάσεων διεξάγεται αποκλειστικά ενώπιον της Αρχής η οποία έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα αξιολόγησης της μαρτυρίας, προκειμένου να διαπιστώσει αν υπήρξε παράβαση νόμου ή κανονισμών και να επιβάλει τις κατά την κρίση της αρμόζουσες κυρώσεις. Η υποχρέωση της Αρχής να ζητά τις απόψεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι υποχρεωτική μόνο όπου επιβάλλεται από το νόμο τέτοια ενέργεια και όχι σε κάθε περίπτωση ή για κάθε θέμα.»

Περαιτέρω, σε σχέση με το συμπέρασμα του Οργανισμού στη σελ. 13-14 της προαναφερθείσας γραπτής αγόρευσής του και ειδικότερα ότι «Αυτή η Επιτροπή» (η αναφορά στη Συμβουλευτική Επιτροπή Ραδιοτηλεόρασης) «είναι που θα την βοηθήσει» (η αναφορά γίνεται για την Αρχή) «να δώσει περιεχόμενο και νόημα σε αυτές τις αόριστες αξιολογικές κρίσεις και ορισμούς» και ότι «ως εκ τούτου, ακριβώς λόγω της πιο πάνω διεργασίας από την ΑΡΚ και την Συμβουλευτική Επιτροπή δεν χρειάζεται ο ερευνών λειτουργός να αναζητήσει οποιαδήποτε μαρτυρία εξειδικευμένη ή μη», η Αρχή το απορρίπτει. Με όλο το σεβασμό, ούτε από το άρθρο 11 του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) αλλά ούτε και από τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις Προσφυγές 1625/2006, 1648/2007 και 170/07, ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημερομ. 20/10/2009, 30/4/2010 και 24/11/2009 αντίστοιχα, τις οποίες επικαλείται ο Οργανισμός, προκύπτει ότι, για την ερμηνεία των αόριστων αξιολογικών εννοιών που υπάρχουν στην νομοθεσία, απαιτούνται υποχρεωτικά οι απόψεις της εν λόγω Επιτροπής, ως ο Οργανισμός ισχυρίζεται.

Δεδομένων των πιο πάνω, η Αρχή ξεκαθαρίζει στον οργανισμό ότι δεν είναι υποχρεωμένη να ζητήσει τις απόψεις της εν λόγω Επιτροπής για το θέμα της ερμηνείας των αόριστων αξιολογικών εννοιών, αφού ούτε ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμος 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), ούτε και οι περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμοί του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), επιβάλλουν κάτι τέτοιο. Κατ' επέκταση, ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι «η ΑΡΚ δεν μπορεί νόμιμα να λάβει απόφαση στην παρούσα χωρίς να έχει τις απόψεις αυτής της Επιτροπής» ή/και άλλοι παρόμοιοι ισχυρισμοί του οργανισμού επί του θέματος, απορρίπτονται ως αβάσιμοι.

Σχετικά με τους ισχυρισμούς και/ή θέσεις του Οργανισμού, όπως καταγράφονται στις σελ. 3 - 4 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού όπως και παρόμοιους γραπτούς και/ή προφορικούς ισχυρισμούς του Οργανισμού, η Αρχή επισημαίνει ότι δεν αμφισβητεί τα όσα παρατίθενται στα σημεία 1-10 των πιο πάνω σελίδων ούτε τα όσα αναφέρονται σε σχέση με την υπόθεση Sigma Radio Television Ltd vs Cyprus (σελ.5). Υπενθυμίζει, ωστόσο, στον Οργανισμό ότι η κάθε υπόθεση έχει διαφορετικά πραγματικά και νομικά γεγονότα και βάσει αυτών είναι που λαμβάνεται η όποια απόφαση.

Επιπλέον, η Αρχή συμφωνεί ότι οι αποφάσεις της, όπως και κάθε διοικητικού οργάνου, θα πρέπει να είναι σύμφωνες με την παγιωμένη νομολογία του ΕΔΔΑ, τις πρόνοιες της ΕΣΔΑ και της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό άλλωστε πράττει διαχρονικά στη λειτουργία της. Η Αρχή, σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις, πάντοτε ενεργεί με βάση το Σύνταγμα, τους Νόμους και Κανονισμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με γνώμονα πάντα τα δικαιώματα των πολιτών. Η Αρχή, τόσο για την παρούσα υπόθεση, όσο και για κάθε άλλη υπόθεση που τίθεται ενώπιόν της, κρίνει και αποφασίζει έχοντας πλήρη γνώση όλων των πιο πάνω, στηριζόμενη σε αυτά, στα πραγματικά και νομικά περιστατικά κάθε υπόθεσης (τα οποία είναι συγκεκριμένα), όπως και στα δικαιώματα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση.

Η Αρχή σε καμία περίπτωση δεν αποφασίζει με «προσωπικά κριτήρια, πεποιθήσεις, γούστα και πιστεύω», όπως καταγράφεται στην σελ. 5 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού. Μια τέτοια υπόνοια προσβάλλει την Αρχή και δεν ανταποκρίνεται καθόλου στην πραγματικότητα. Η Αρχή δανειζόμενη τη φρασεολογία του οργανισμού, ξεκαθαρίζει ότι το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης του εκάστοτε τηλεοπτικού ή/και ραδιοφωνικού οργανισμού, είναι πάντα αναπόσπαστο «μέρος της εξίσωσης», σε κάθε υπόθεση που τίθεται ενώπιόν της, εν αντιθέσει με τα όσα ο Οργανισμός ισχυρίζεται.

Περαιτέρω και με τη σειρά της η Αρχή παραπέμπει και η ίδια τον Οργανισμό στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση **SIGMA RADIO T.V. LTD ΚΑΤΑ ΚΥΠΡΟΥ** (αιτ. αριθ. 32181/04 και 35122/05), ημερομ. 21/7/2011. Πέραν των όσων, επιλεκτικά καταγράφονται στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού, για την προαναφερθείσα υπόθεση, το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«190. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι είκοσι δύο υπό εξέταση υποθέσεις της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφορούν σε διάφορες μεταδόσεις που συνίστανται σε διαφημίσεις, δελτία ειδήσεων που μεταδόθηκαν εντός των χρονικών πλαισίων των δελτίων ειδήσεων, ταινιών, σειρών, προγραμμάτων, τρέιλερ και κοινωνικών ντοκιμαντέρ (βλ. παρ. 14-37 ανωτέρω). Η Αρχή έκρινε ότι οι αιτούντες είχαν παραβεί μια σειρά διατάξεων του Νόμου και Κανονισμών σε σχέση με τις εν λόγω μεταδόσεις. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου επέβαλε πρόστιμα εν συνεχεία στους αιτούντες σε σχέση με αυτές τις παραβάσεις.

(i) Κατά πόσον υπήρξε επέμβαση

191. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στους αιτούντες στις ανωτέρω υποθέσεις ανάγονται σε «επέμβαση» στο δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης των αιτούντων, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το Άρθρο 10 § 1 της Σύμβασης.

(ii) Κατά πόσον η επέμβαση ήταν δικαιολογημένη

192. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, για να είναι σύμφωνη με το Άρθρο 10, η εν λόγω επέμβαση πρέπει να προβλέπεται υπό του νόμου, να εξυπηρετεί έναν ή περισσότερους εκ των θεμιτών σκοπών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και να είναι «αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία», για την επίτευξη του εν λόγω στόχου ή στόχων.

193. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα μέρη συμφωνούν ότι η καταγγελλθείσα επέμβαση είχε νομικό έρεισμα στο εθνικό δίκαιο, δηλαδή, στο Νόμο 7 (I) / 1998 (όπως τροποποιήθηκε) και στους σχετικούς κανονισμούς. Οι αιτούντες, όμως, υποστήριξαν γενικότερα ότι οι νομοθετικές διατάξεις επί των οποίων βασίστηκαν τα συμπεράσματα της παράβασης δεν ήταν επαρκώς προβλέψιμες και ήταν εξαιρετικά άκαμπτες.

...

195. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο Νόμος 7 (I) / 1998 και οι Κανονισμοί αποτελούν ένα λεπτομερές νομοθετικό σχήμα που στόχο έχει τη ρύθμιση της μετάδοσης των προγραμμάτων. Οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν σε σχέση με διάφορες εκπομπές βασίζονται σε μια σειρά διαφορετικών διατάξεων του Νόμου και των Κανονισμών, στο πλαίσιο των οποίων κάποιες είναι πιο συγκεκριμένες από ότι κάποιες άλλες. Δεν μπορεί να ειπωθεί, ωστόσο, ότι οποιαδήποτε από αυτές τις διατάξεις ή τους Κανονισμούς ήταν τόσο αόριστη και ασαφής ώστε να στερείται της απαιτούμενης νομοθετικής ποιότητας. Επομένως, το Δικαστήριο κρίνει ότι η επέμβαση στα δικαιώματα των αιτούντων δυνάμει του Άρθρου 10 § 1 ήταν «προβλεπόμενη υπό του νόμου», κατά την έννοια του Άρθρου 10 § 2.

196. Περαιτέρω, το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι η επέμβαση επιδίωκε τουλάχιστον έναν εκ των νόμιμων στόχων που ορίζονται στην παράγραφο 2 του Άρθρου 10, δηλαδή την προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων.

197. Επομένως, το ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσον η επέμβαση ήταν «αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία».

198. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ένα εκ των βασικών θεμελίων μιας δημοκρατικής κοινωνίας και μία εκ των βασικών προϋποθέσεων για την πρόοδό της. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του Άρθρου 10, η πρόνοια αυτή εφαρμόζεται όχι μόνο σε θέματα «πληροφόρησης» ή «ιδεών» που γίνονται ευμενώς αποδεκτές ή θεωρούνται αβλαβείς ή αδιάφορες, αλλά και σε πληροφόρηση ή ιδέες που προσβάλλουν, σοκάρουν ή ενοχλούν. Και αυτές είναι οι απαιτήσεις της πολυφωνίας, της ανεκτικότητας και της ευρύτητας πνεύματος, χωρίς τις οποίες δεν θα υπήρχε «δημοκρατική κοινωνία» (βλ. *Handyside v. the United Kingdom*, 7 Δεκεμβρίου 1976, παρ. 49, Σειρά Α, αριθ. 24, και *Jersild v. Denmark*, 23 Σεπτεμβρίου 1994, παρ. 37, Σειρά Α αριθ. 298). Αυτή η ελευθερία υπόκειται στις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο Άρθρο 10 § 2, και που ωστόσο πρέπει, να ερμηνεύονται στενά. Η ανάγκη για τυχόν περιορισμούς πρέπει να θεμελιώνεται τεκμηριωμένα (βλ., για παράδειγμα, *Lingens v. Austria*, 8 Ιουλίου 1986

παρ. 41, Σειρά Α αριθ. 103, και *Nilsen and Johnsen v. Norway [GC]*, αριθ. 23118/93, § 43, ΕΔΑΔ 1999-VIII).

199. Το κριτήριο της αναγκαιότητας απαιτεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί κατά πόσον η συγκεκριμένη επέμβαση αντιστοιχούσε σε «επιτακτική κοινωνική ανάγκη», εάν ήταν ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό και εάν οι λόγοι που δόθηκαν από τις εθνικές αρχές για να αιτιολογηθεί ήταν σχετικοί και επαρκείς. Κατά την αξιολόγηση κατά πόσον μια τέτοια ανάγκη υπάρχει και ποια μέτρα πρέπει να λαμβάνονται για την αντιμετώπισή της, οι εθνικές αρχές άφησαν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως. Η εν λόγω εξουσία εκτιμήσεως δεν είναι, ωστόσο, απεριόριστη, αλλά συμβαδίζει με ορισμένη ευρωπαϊκή εποπτεία από το Δικαστήριο, του οποίου η αποστολή είναι να δώσει μια τελική απόφαση σχετικά με το εάν ο περιορισμός συνάδει με την ελευθερία της έκφρασης, όπως αυτή προστατεύεται από το Άρθρο 10. Η αποστολή του Δικαστηρίου κατά την άσκηση της εποπτικής του λειτουργίας δεν είναι να πάρει τη θέση των εθνικών αρχών, αλλά να ελέγξει δυνάμει του Άρθρου 10, υπό το φως της υπόθεσης στο σύνολό της εάν οι αποφάσεις έχουν ληφθεί σύμφωνα με το περιθώριο εκτίμησης. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο οφείλει να εξακριβώσει ότι οι εθνικές αρχές έχουν εφαρμόσει πρότυπα, τα οποία είναι σύμφωνα με τις αρχές που περιέχονται στο Άρθρο 10 και, επιπλέον, ότι οι αποφάσεις τους είναι βασισμένες σε μια αποδεκτή εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών (βλ. *Karman v. Russia*, αριθ. 29372/02, § 32, 14 Δεκεμβρίου 2006, και *Grinberg v. Russia*, αριθ. 23472/03, § 27, 21 Ιουλίου 2005, με περαιτέρω παραπομπές).

200. Όσον αφορά στις εν λόγω υποθέσεις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι σε κάθε μία από τις αποφάσεις της σχετικά με τις εκπομπές, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου όρισε τους λόγους για τους οποίους διαπιστώθηκαν οι σχετικές παραβάσεις του Νόμου και των Κανονισμών. Οι λόγοι, σε γενικές γραμμές, αφορούσαν στην προστασία των καταναλωτών και των παιδιών από αντιδεοντολογικές διαφημιστικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της συγκεκαλυμμένης διαφήμισης, την προστασία των παιδιών από εκπομπές που περιείχαν βία ή οποιοδήποτε άλλο υλικό που δυνατόν να έβλαπτε τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξή τους, τη σημασία της διασφάλισης ότι οι τηλεθεατές είχαν ενημερωθεί για το πραγματικό περιεχόμενο των εκπομπών με τη χρήση των κατάλληλων οπτικοακουστικών προειδοποιήσεων, την προστασία του πλουραλισμού στην πληροφόρηση, την ανάγκη για μια ορθή και δίκαιη παρουσίαση των γεγονότων και την προστασία της υπόληψης, της τιμής, του καλού ονόματος, της ιδιωτικής ζωής των προσώπων που εμπλέκονταν ή επηρεάζονταν από την εκπομπή.

201. Έχοντας υπ' όψιν τις εκπομπές και το περιεχόμενο ή / και το αντικείμενο τους, τους λόγους που δόθηκαν από την Αρχή στις αποφάσεις της για διαπίστωση παραβάσεων κατά των αιτούντων, το ύψος των προστίμων που επιβλήθηκαν και τους ισχυρισμούς των διαδίκων ενώπιόν του, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η καταγγεληθείσα επέμβαση ήταν ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και οι λόγοι που προβλήθηκαν για να την δικαιολογήσουν ήταν σχετικοί και επαρκείς. Το Δικαστήριο θεωρεί, ότι η επέμβαση στην άσκηση του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης των αιτούντων σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί εύλογα να θεωρηθεί αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία για την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων».

Αναφορικά με τον ισχυρισμό και/ή θέση του Οργανισμού, ότι «θεωρούμε ότι η εξέταση της καταγγελίας σας ... οι λόγοι που ο δημοσιογράφος προέβη σε αυτές» (σελ. 6 στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού), η Αρχή συμφωνεί με τη θέση του Οργανισμού ότι «η εξέταση της υπόθεσης δεν μπορεί να γίνει in abstracto, ούτε απομονωμένα» και ότι «θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλα τα δεδομένα της υπόθεσης». Επαναλαμβάνει για πολλοστή φορά ότι, τόσο για την παρούσα όσο και για κάθε άλλη υπόθεση που τίθεται ενώπιόν της, κρίνει και αποφασίζει έχοντας πλήρη γνώση όλων των γεγονότων και περιστατικών που την περιβάλλουν (πραγματικών και νομικών), στηριζόμενη σε αυτά, όπως και στα δικαιώματα που σε κάθε περίπτωση διακυβεύονται και απαιτείται να εξισορροπηθούν. Οι οργανισμοί και μέσω αυτών οι δημοσιογράφοι έχουν το δικαίωμα να σχολιάσουν, να διαφωνήσουν, να επικρίνουν και να κατακρίνουν το οποιοδήποτε γεγονός ή/και πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι το σχόλιο ή/και η κριτική τους είναι εντός του πλαισίου που θέτει η κείμενη Νομοθεσία. Συνοψίζοντας, η Αρχή ξεκαθαρίζει ότι δεν αποφασίζει για το τελικό ραδιοτηλεοπτικό προϊόν που τίθεται ενώπιόν της, στο πλαίσιο κάθε υπόθεσης, ούτε «in abstracto», «ούτε απομονωμένα», αλλά έχοντας πλήρη γνώση των πιο πάνω και με γνώμονα τη λογική του μέσου λογικού πολίτη.

Σε ό,τι αφορά στα όσα αναφέρονται στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού επί των υποθέσεων D.M' Bala M' Bala, Lawless v Ireland, Garaudy, Marai v France, Norwood v United Kingdom, Pavel Ivanov v Russia, E.S. v Austria, Klein v Slovakia, το σύγγραμμα των Harris, O'Boyle & Warbrick ή/και άλλων υποθέσεων, συγγραμμάτων ή/και την πάγια δικαστική νομολογία, η Αρχή επισημαίνει για άλλη μια φορά ότι έχει πλήρη γνώση του περιεχομένου τους, ουδόλως τα αμφισβητεί και συμφωνεί απόλυτα ότι οι αποφάσεις της όπως και κάθε διοικητικού οργάνου θα πρέπει να είναι σύμφωνες με την παγιωμένη νομολογία του ΕΔΔΑ, τις πρόνοιες της ΕΣΔΑ, της εθνικής και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Επαναλαμβάνει η Αρχή ότι σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις πάντοτε λαμβάνει υπόψη της τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ, όπως επίσης κάθε νομοθετική πρόνοια, εθνική, ευρωπαϊκή ή/και διεθνή. Ωστόσο, υπενθυμίζει εκ νέου στον Οργανισμό ότι έκαστη υπόθεση έχει διαφορετικά πραγματικά και νομικά γεγονότα και βάσει αυτών κρίνει και αποφασίζει.

Στο σημείο αυτό, η Αρχή κρίνει σκόπιμο και χρήσιμο να υπενθυμίσει στον Οργανισμό τα εξής κύρια σημεία αναφορικά με τη ρύθμιση των ηλεκτρονικών μέσων και ειδικότερα του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης:

Πρώτον, εν αντιθέσει με τη συνταγματικά προβλεπόμενη χορήγηση ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής άδειας, όσον αφορά στην έκδοση των έντυπων μέσων (για τα οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν έχει αρμοδιότητα η Αρχή), δεν προβλέπεται αντίστοιχος περιορισμός. Είναι ευρέως γνωστό και ουδόλως αμφισβητείται η διαφορά στη φιλοσοφία της ρύθμισης οπτικοακουστικών μέσων (ραδιοφώνου και τηλεόρασης) και έντυπων μέσων.

Δεύτερον, οι άδειες για ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, χορηγούνται από την Αρχή με αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 14(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98, όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και κάτω από νόμιμους όρους και αιρέσεις. Ως εκ τούτου, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν να εκμεταλλεύονται τα ραδιοκύματα, τα οποία αποτελούν δημόσιο αγαθό και μέρος του εθνικού μας πλούτου, προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος και μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους.

Τρίτον, στην περίπτωση του Τύπου η επιλογή αγοράς βρίσκεται στα χέρια του πολίτη. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των καλλιτεχνικών δρώμενων, των αφισών, των βιβλίων, των σεμιναρίων, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο των υποθέσεων, για τις οποίες γίνεται λόγος στις σελ. 6-8 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού, όπου υπάρχει η επιλογή αγοράς, ανάγνωσης, επίσκεψης ή/και συμμετοχής. Αντίθετα, τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα έχουν θέση σε κάθε νοικοκυριό, επιχείρηση, ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους, και σε αυτό άλλωστε εδράζεται και η ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τη ρύθμιση των ραδιοτηλεοπτικών μέσων, ότι δηλαδή αυτά αποτελούν μέλος της κάθε οικογένειας και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζονται. Ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη την αμεσότητα που τα χαρακτηρίζει (που δεν αφήνει πάντοτε περιθώρια επεξεργασίας των μεταδιδόμενων μηνυμάτων), την επιρροή που ασκούν και τη μεγάλη διάδοσή τους, καθίσταται αναγκαίος ο δραστικότερος έλεγχός τους.

Τέταρτον, η Αρχή συμφωνεί με τον Οργανισμό ότι τα κριτήρια για την απόφασή της στην παρούσα υπόθεση, δεν θα πρέπει να είναι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά (σελ. 12 στην κατατεθείσα γραπτή αγόρευση του Οργανισμού) και υποδεικνύει ότι αυτό έχει πράξει, όπως ξεκάθαρα φαίνεται από το εύρος και το περιεχόμενο και της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή αντιπαρέρχεται την αναφορά που διατυπώνεται στην σελίδα 12 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού για «ισοπεδωτικό χειρισμό» της ελευθερίας της έκφρασης έναντι ευαισθησιών ομάδων. Η παρούσα απόφαση, η εκτεταμένη τεκμηρίωση και αιτιολόγηση που παρατίθεται σε αυτήν, ουδόλως δικαιολογούν την πιο πάνω, προσβλητική αναφορά για τον τρόπο χειρισμού της υπόθεσης από την Αρχή.

Περαιτέρω, η Αρχή ξεκαθαρίζει στον Οργανισμό ότι για πολλά παράπονα/καταγγελίες που της έχουν υποβληθεί, η Αρχή έχει αποφασίσει ότι δεν υπάρχει η οποιαδήποτε παράβαση της κείμενης νομοθεσίας, εφόσον από τα ενώπιον της στοιχεία δεν δικαιολογείται κάτι τέτοιο. Όσον αφορά στα «ενδεικτικά παραδείγματα», τα οποία παρατίθενται στη σελίδα 12 της κατατεθείσας γραπτής αγόρευσης του Οργανισμού, η Αρχή δεν θα προχωρήσει σε σχολιασμό τους, εφόσον πρόκειται για υποθετικά παραδείγματα και ισχυρισμούς του οργανισμού και δεδομένου του ότι, όπως έχει πλειστάκις τονίσει, η κρίση της λαμβάνει υπόψη τα εκάστοτε πραγματικά γεγονότα.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου κρίνει ομόφωνα ότι υπάρχει παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000). Η Αρχή αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία αποφασίζει να επιβάλει για το πιο πάνω την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

Με την προαναφερθείσα κύρωση διαφώνησαν η Αντιπρόεδρος, κ. Μαρία Κούσιου, και τα Μέλη, κ.κ. Σέργιος Ποΐζης και Χρύσω Τσόκκου, οι οποίοι κρίνουν ότι η παρούσα υπόθεση χρήζει αυστηρότερης κύρωσης.

Η Αντιπρόεδρος, κ. Μαρία Κούσιου, και τα Μέλη, κ.κ. Σέργιος Ποΐζης και Χρύσω Τσόκκου, κρίνουν ως ιδιαίτερα σοβαρή την παράβαση του Κανονισμού 25(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), όπως εξετάζεται στην παρούσα

υπόθεση και κρίνουν ότι το λεκτικό που χρησιμοποιήθηκε δεν εμπίπτει στο όριο του σαρκαστικού – σατιρικού σχολίου αλλά θίγει τις ευαισθησίες συγκεκριμένης θρησκευτικής ομάδας. Επισημαίνουν, επίσης ότι ο κάθε δημοσιογράφος – παραγωγός οφείλει να σέβεται τις ευαισθησίες των ακροατών/τηλεθεατών και διατυπώνουν την άποψη ότι ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε για να εκφράσει κάποιος (ο δημοσιογράφος-παραγωγός) τις απόψεις του «on air», δεν ήταν στο σωστό πλαίσιο.

Η Αρχή καλεί τον Οργανισμό να είναι πιο προσεκτικός στον χειρισμό παρόμοιων θεμάτων στο μέλλον, καθώς στην περίπτωση που τυχόν υποπέσει σε παρόμοιας φύσεως παράβαση, δε θα επιδείξει την ίδια επιείκεια.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

